Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)

της 18ης Απριλίου 2024*

«Προδικαστική παραπομπή – Πολιτική ασύλου – Προσδιορισμός του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αιτήσεως διεθνούς προστασίας – Κανονισμός (ΕΕ) 604/2013 – Μεταφορά του αιτούντος άσυλο στο κράτος μέλος που είναι υπεύθυνο για την εξέταση της αιτήσεως διεθνούς προστασίας – Άρθρο 17, παράγραφος 1 – Ρήτρα διακριτικής ευχέρειας – Άρθρο 27, παράγραφοι 1 και 3, και άρθρο 29, παράγραφος 3 – Άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Προσφυγές – Ανασταλτικό αποτέλεσμα»

Στην υπόθεση C-359/22,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το High Court (ανώτερο δικαστήριο, Ιρλανδία) με απόφαση της 28ης Απριλίου 2022, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 3 Ιουνίου 2022, στο πλαίσιο της δίκης

AHY

κατά

Minister for Justice,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. Prechal, πρόεδρο τμήματος, F. Biltgen, N. Wahl (εισηγητή), J. Passer και M. L. Arastey Sahún, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: P. Pikamäe

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

– ο AHY, εκπροσωπούμενος από τον B. Burns, solicitor, τον E. Dornan, BL, και τον C. Power, SC,

– η Minister for Justice και η Ιρλανδία, εκπροσωπούμενοι από την M. Browne, Chief State Solicitor, τον A. Joyce, τον M. Tierney και τον G. Wells, επικουρούμενους από την S.-J. Hillery, BL, και τον D. Colan Smyth, SC,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

– η Ελληνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τη Μ. Μιχελογιαννάκη,

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από την L. Grønfeldt και τον J. Tomkin,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 14ης Σεπτεμβρίου 2023,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 17, παράγραφος 1, και του άρθρου 27, παράγραφοι 1 και 3, του κανονισμού (ΕΕ) 604/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας ή από απάτριδα (ΕΕ 2013, L 180, σ. 31, στο εξής: κανονισμός Δουβλίνο ΙΙΙ), και του άρθρου 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης).

2 Η υπό κρίση αίτηση υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ του ΑΗΥ, Σομαλού υπηκόου, και της Minister for Justice (Υπουργού Δικαιοσύνης, Ιρλανδία, στο εξής: Υπουργός) σχετικά με απόφαση της τελευταίας με την οποία αρνήθηκε να ασκήσει τη διακριτική ευχέρεια που της παρέχει το άρθρο 17, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ για την εξέταση της αίτησης διεθνούς προστασίας του ΑΗΥ και δήλωσε ότι ο ΑΗΥ θα μεταφερθεί στη Σουηδία.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

3 Οι αιτιολογικές σκέψεις 4, 5, 17 και 19 του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ έχουν ως εξής:

«(4) Τα συμπεράσματα της [ειδικής συνόδου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Τάμπερε στις 15 και 16 Οκτωβρίου 1999] προσδιόρισαν επίσης ότι το [κοινό ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου] θα πρέπει να περιλαμβάνει, σε μία βραχυχρόνια προοπτική, ένα σαφή και λειτουργικό καθορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αιτήσεων ασύλου.

(5) Μια τέτοια μέθοδος θα πρέπει να θεμελιώνεται σε αντικειμενικά και δίκαια κριτήρια τόσο για τα κράτη μέλη όσο και για τα ενδιαφερόμενα πρόσωπα. Θα πρέπει, ιδίως, να επιτρέπει τον ταχύ προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο, προκειμένου να κατοχυρώνεται η πραγματική πρόσβαση στις διαδικασίες χορήγησης διεθνούς προστασίας και να μην διακυβεύεται ο στόχος της ταχύτητας κατά την εξέταση των αιτήσεων διεθνούς προστασίας.

[…]

(17) Κάθε κράτος μέλος θα πρέπει να μπορεί να παρεκκλίνει από τα κριτήρια ευθύνης, ιδίως για ανθρωπιστικούς λόγους ή λόγους ευσπλαχνίας, ώστε να καθίσταται δυνατή η επανένωση μελών της οικογένειας, συγγενών ή οποιωνδήποτε άλλων προσώπων έχουν σχέση μεταξύ τους, και να εξετάζει αίτηση διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται σε αυτό ή σε άλλο κράτος μέλος, ακόμα και εάν η εξέταση αυτή δεν εμπίπτει στην ευθύνη του σύμφωνα με τα δεσμευτικά κριτήρια που καθορίζονται στον παρόντα κανονισμό.

[…]

(19) Για την εγγύηση της αποτελεσματικής προστασίας των δικαιωμάτων των ενδιαφερόμενων προσώπων, θα πρέπει να θεσπιστούν νομικές εγγυήσεις και το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής όσον αφορά αποφάσεις για μεταφορές στο υπεύθυνο κράτος μέλος, σύμφωνα, ιδίως, με τα δικαιώματα που αναγνωρίζονται στο άρθρο 47 [του Χάρτη]. Προκειμένου να τηρείται το διεθνές δίκαιο, η πραγματική προσφυγή κατά των ανωτέρω αποφάσεων θα πρέπει να καλύπτει την εξέταση της εφαρμογής του παρόντος κανονισμού και της νομικής και της πραγματικής κατάστασης στο κράτος μέλος στο οποίο μεταφέρεται ο αιτών.»

4 Το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού ορίζει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη εξετάζουν κάθε αίτηση διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται από υπήκοο τρίτης χώρας ή από απάτριδα στο έδαφος οποιουδήποτε από αυτά, συμπεριλαμβανομένων των συνόρων ή των ζωνών διέλευσης. Η αίτηση εξετάζεται από ένα μόνο κράτος μέλος, το οποίο είναι το οριζόμενο ως υπεύθυνο σύμφωνα με τα κριτήρια που αναφέρονται στο κεφάλαιο ΙΙΙ.»

5 Το άρθρο 17 του κανονισμού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Ρήτρες διακριτικής ευχέρειας», περιλαμβάνεται στο κεφάλαιο IV του κανονισμού και προβλέπει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 3 παράγραφος 1, κάθε κράτος μέλος δύναται να αποφασίζει να εξετάζει αίτηση διεθνούς προστασίας που έχει κατατεθεί από υπήκοο τρίτης χώρας ή από απάτριδα, ακόμη και αν δεν είναι υπεύθυνο για την εξέταση δυνάμει των κριτηρίων που ορίζονται στον παρόντα κανονισμό.

Το κράτος μέλος που αποφασίζει να εξετάσει αίτηση διεθνούς προστασίας σύμφωνα με την παρούσα παράγραφο καθίσταται το υπεύθυνο κράτος μέλος και αναλαμβάνει τις υποχρεώσεις που συνδέονται με αυτήν την ευθύνη. Κατά περίπτωση ενημερώνει, χρησιμοποιώντας το δίκτυο ηλεκτρονικής επικοινωνίας “DubliNet” που δημιουργήθηκε βάσει του άρθρου 18 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1560/2003 [της Επιτροπής, της 2ας Σεπτεμβρίου 2003, για τα μέτρα εφαρμογής του κανονισμού 343/2003 (ΕΕ 2003, L 222, σ. 3)], το κράτος μέλος που ήταν προηγουμένως υπεύθυνο, το κράτος μέλος που διεξάγει διαδικασία προσδιορισμού του υπεύθυνου κράτους μέλους ή το κράτος μέλος στο οποίο υποβλήθηκε αίτημα αναδοχής ή εκ νέου ανάληψης του αιτούντος.

Το κράτος μέλος που κατέστη υπεύθυνο σύμφωνα με την παρούσα παράγραφο επισημαίνει αμέσως το γεγονός αυτό στο Eurodac σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 603/2013 [του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με τη θέσπιση του “Eurodac” για την αντιπαραβολή δακτυλικών αποτυπωμάτων για την αποτελεσματική εφαρμογή του κανονισμού 604/2013 και σχετικά με αιτήσεις της αντιπαραβολής με τα δεδομένα Eurodac που υποβάλλουν οι αρχές επιβολής του νόμου των κρατών μελών και η Ευρωπόλ για σκοπούς επιβολής του νόμου και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1077/2011 σχετικά με την ίδρυση Ευρωπαϊκού Οργανισμού για τη Λειτουργική Διαχείριση Συστημάτων ΤΠ Μεγάλης Κλίμακας στον Χώρο Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης (ΕΕ 2013, L 180, σ. 1)], προσθέτοντας την ημερομηνία λήψης της απόφασης εξέτασης της αίτησης.»

6 Το άρθρο 27 του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ, το οποίο φέρει τον τίτλο «Προσφυγές», έχει ως εξής:

«1. Ο αιτών ή άλλο πρόσωπο όπως αναφέρεται στο άρθρο 18 παράγραφος 1 στοιχείο γ) ή δ) έχει το δικαίωμα άσκησης πραγματικής προσφυγής, με τη μορφή ένδικου [βοηθήματος] ή [αίτησης] επανεξέτασης, ενώπιον δικαστηρίου, τόσο για τα πραγματικά όσο και για τα νομικά στοιχεία, κατά απόφασης μεταφοράς.

2. Τα κράτη μέλη παρέχουν στο ενδιαφερόμενο πρόσωπο εύλογο χρονικό διάστημα εντός του οποίου μπορεί να ασκήσει το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής σύμφωνα με την παράγραφο 1.

3. Για τους σκοπούς ένδικων [βοηθημάτων] κατά αποφάσεων μεταφοράς ή [αιτήσεων επανεξέτασης] των αποφάσεων αυτών, τα κράτη μέλη προβλέπουν στο εθνικό δίκαιο:

α) ότι το ένδικο [βοήθημα] ή η [αίτηση] επανεξέταση[ς] παρέχει στον ενδιαφερόμενο το δικαίωμα να παραμείνει στο συγκεκριμένο κράτος μέλος εν αναμονή του αποτελέσματος του ένδικου [βοηθήματος] ή της [αίτησης] επανεξέτασης ή

β) η μεταφορά αναστέλλεται αυτόματα και [η αναστολή] παύει να ισχύει μετά την παρέλευση εύλογου χρονικού διαστήματος, κατά τη διάρκεια του οποίου το δικαστήριο, μετά από λεπτομερή και αυστηρή εξέταση του αιτήματος, λαμβάνει απόφαση για την αναστολή ή μη του ένδικου [βοηθήματος] ή της [αίτησης] επανεξέτασης ή

γ) το ενδιαφερόμενο πρόσωπο έχει τη δυνατότητα να ζητήσει εντός εύλογου χρονικού διαστήματος από δικαστήριο να αναστείλει την εφαρμογή της απόφασης μεταφοράς [ενόσω εκκρεμεί η εξέταση] του ένδικου [βοηθήματος] ή της επανεξέτασης που αιτήθηκε. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν τη δυνατότητα πραγματικής προσφυγής αναστέλλοντας τη μεταφορά έως ότου ληφθεί η απόφαση για το πρώτο αίτημα αναστολής. Η απόφαση για την αναστολή ή μη της εφαρμογής της απόφασης μεταφοράς λαμβάνεται εντός εύλογου χρονικού διαστήματος, επιτρέποντας, παράλληλα, τη λεπτομερή και αυστηρή εξέταση του αιτήματος αναστολής. Η απόφαση για τη μη αναστολή της εφαρμογής της απόφασης μεταφοράς αναφέρει τους λόγους στους οποίους βασίζεται.

4. Τα κράτη μέλη δύνανται να προβλέπουν ότι οι αρμόδιες αρχές μπορούν να αποφασίσουν αυτεπάγγελτα να αναστείλουν την εφαρμογή της απόφασης μεταφοράς [ενόσω εκκρεμεί η εξέταση] του ένδικου [βοηθήματος] ή της [αίτησης] επανεξέτασης.

[…]»

7 Το άρθρο 29 του κανονισμού ορίζει τα εξής:

«1. Η μεταφορά του αιτούντος ή άλλου προσώπου όπως αναφέρεται στο άρθρο 18 παράγραφος 1 στοιχείο γ) ή δ) από το κράτος μέλος που υπέβαλε το αίτημα προς το υπεύθυνο κράτος μέλος πραγματοποιείται σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο του κράτους μέλους που υπέβαλε το αίτημα, ύστερα από διαβούλευση μεταξύ των ενδιαφερομένων κρατών μελών, μόλις αυτό είναι πρακτικά δυνατόν και το αργότερο εντός προθεσμίας έξι μηνών από την αποδοχή του αιτήματος περί αναδοχής ή εκ νέου ανάληψης του ενδιαφερομένου από άλλο κράτος μέλος ή από την έκδοση οριστικής απόφασης επί ενδίκου [βοηθήματος] ή [αίτησης] επανεξέτασης εφόσον σύμφωνα με το άρθρο 27 παράγραφος 3 υπάρχει ανασταλτικό αποτέλεσμα.

[…]

2. Εάν η μεταφορά δεν πραγματοποιηθεί εντός της προθεσμίας των έξι μηνών, το υπεύθυνο κράτος μέλος απαλλάσσεται των υποχρεώσεών του αναδοχής ή εκ νέου ανάληψης του ενδιαφερομένου και η ευθύνη μεταβιβάζεται τότε στο κράτος μέλος που υπέβαλε το αίτημα. Η προθεσμία αυτή μπορεί να παρατείνεται σε ένα έτος κατ' ανώτατο όριο, εάν η μεταφορά δεν κατέστη δυνατόν να πραγματοποιηθεί λόγω φυλάκισης του ενδιαφερομένου ή σε 18 μήνες κατ' ανώτατο όριο αν ο ενδιαφερόμενος διαφεύγει.

[…]»

Το ιρλανδικό δίκαιο

8 Το άρθρο 3 του European Union (Dublin System) Regulations 2018 [διατάγματος του 2018 περί της Ευρωπαϊκής Ένωσης (σύστημα του Δουβλίνου)] (S. I. αριθ. 62 του 2018, στο εξής: διάταγμα του 2018) αναθέτει στους επιφορτισμένους με τη διεθνή προστασία δημοσίους υπαλλήλους, οι οποίοι υπάγονται στην International Protection Office (Υπηρεσία Διεθνούς Προστασίας, Ιρλανδία, στο εξής: IPO), την αρμοδιότητα προσδιορισμού του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση των αιτήσεων διεθνούς προστασίας σύμφωνα με τα κριτήρια που ορίζουν οι διατάξεις του κεφαλαίου ΙΙΙ του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ και την αρμοδιότητα έκδοσης των αποφάσεων μεταφοράς.

9 Το άρθρο 6 του διατάγματος του 2018 προβλέπει ότι το International Protection Appeals Tribunal (δικαστήριο εκδίκασης προσφυγών στον τομέα της διεθνούς προστασίας, Ιρλανδία) είναι αρμόδιο για την εξέταση προσφυγών κατά αποφάσεων μεταφοράς.

10 Το άρθρο 8, παράγραφος 1, του διατάγματος του 2018 θέτει σε εφαρμογή το προβλεπόμενο στο άρθρο 27, παράγραφος 3, στοιχείο α′, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ ανασταλτικό αποτέλεσμα και ορίζει, κατ' ουσίαν, ότι αιτών διεθνή προστασία ο οποίος ασκεί προσφυγή βάσει του άρθρου 6 του διατάγματος του 2018 έχει δικαίωμα παραμονής στην Ιρλανδία ενόσω εκκρεμεί η εξέταση της προσφυγής.

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

11 Ο προσφεύγων της κύριας δίκης, AHY, είναι Σομαλός υπήκοος. Την 21η Ιανουαρίου 2020 υπέβαλε αίτηση διεθνούς προστασίας στην Ιρλανδία, ισχυριζόμενος ότι υπήρξε θύμα βομβιστικής επίθεσης στη Σομαλία, κατά την οποία καταστράφηκε το κατάστημά του, ένας από τους υπαλλήλους του σκοτώθηκε και ο ίδιος τραυματίστηκε, με αποτέλεσμα να φέρει ουλές στα χέρια και στον βραχίονα.

12 Από την έρευνα στο σύστημα Eurodac προέκυψε ότι ο AHY είχε ήδη υποβάλει δύο αιτήσεις διεθνούς προστασίας στη Σουηδία, στις 5 Νοεμβρίου 2012 και στις 2 Οκτωβρίου 2017, και ότι οι αιτήσεις αυτές είχαν απορριφθεί.

13 Συνεπώς, οι ιρλανδικές αρχές υπέβαλαν στο Βασίλειο της Σουηδίας, βάσει του άρθρου 18, παράγραφος 1, στοιχείο β′, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ, αίτημα εκ νέου ανάληψης του AHY. Το Βασίλειο της Σουηδίας έκανε δεκτό το αίτημα στις 19 Φεβρουαρίου 2020.

14 Στις 23 Ιουλίου 2020 κοινοποιήθηκε στον AHY απόφαση περί μεταφοράς του στη Σουηδία. Στις 5 Αυγούστου 2020 ο AHY άσκησε προσφυγή κατά της εν λόγω απόφασης της IPO ενώπιον του International Protection Appeals Tribunal (δικαστηρίου εκδίκασης προσφυγών στον τομέα της

διεθνούς προστασίας) ζητώντας την εφαρμογή της ρήτρας διακριτικής ευχέρειας του άρθρου 17, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ και επικαλούμενος, μεταξύ άλλων, ότι πάσχει από κατάθλιψη.

15 Το International Protection Appeals Tribunal (δικαστήριο εκδίκασης προσφυγών στον τομέα της διεθνούς προστασίας) απέρριψε την ως άνω προσφυγή στις 5 Οκτωβρίου 2021 και επικύρωσε την απόφαση μεταφοράς.

16 Αφού ενημερώθηκε ότι έπρεπε να παρουσιαστεί στην Garda National Immigration Bureau (εθνική υπηρεσία μετανάστευσης, Ιρλανδία) στις 16 Δεκεμβρίου του ίδιου έτους με σκοπό την προετοιμασία της μεταφοράς του στη Σουηδία, η οποία έπρεπε να πραγματοποιηθεί το αργότερο στις 6 Απριλίου 2022, ο ΑΗΥ υπέβαλε στην Υπουργό, στις 15 Νοεμβρίου 2021, αίτηση με την οποία ζητούσε την εκ μέρους της τελευταίας άσκηση της διακριτικής ευχέρειας που προβλέπεται στο άρθρο 17, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ. Η αίτηση αυτή απορρίφθηκε στις 16 Φεβρουαρίου 2022.

17 Ο ΑΗΥ άσκησε προσφυγή κατά της ανωτέρω αποφάσεως της Υπουργού ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, του High Court (ανώτερου δικαστηρίου, Ιρλανδία). Προς στήριξη της εν λόγω προσφυγής, υποστηρίζει μεταξύ άλλων ότι, βάσει του άρθρου 27 του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ, τα ένδικα βοηθήματα που ασκούνται κατά των απορριπτικών αποφάσεων που εκδίδονται επί αιτήσεων για την άσκηση της προβλεπόμενης στο άρθρο 17 του κανονισμού διακριτικής ευχέρειας έχουν αυτοδικαίως ανασταλτικό αποτέλεσμα.

18 Πρώτον, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι, στην Ιρλανδία, η απόφαση περί μεταφοράς ή μη του αιτούντος διεθνή προστασία υπάγεται στην αρμοδιότητα της IPO, ενώ η απόφαση περί ασκήσεως ή μη της διακριτικής ευχέρειας δυνάμει του άρθρου 17, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ υπάγεται στην αρμοδιότητα του Υπουργού. Επιπλέον, τα προβλεπόμενα στο άρθρο 27 του κανονισμού ένδικα βοηθήματα κατά των αποφάσεων μεταφοράς ασκούνται ενώπιον του International Protection Appeals Tribunal (δικαστηρίου εκδίκασης προσφυγών στον τομέα της διεθνούς προστασίας) δυνάμει του άρθρου 6 του διατάγματος του 2018, ενώ οι αποφάσεις του Υπουργού μπορούν να προσβληθούν ενώπιον του High Court (ανώτερου δικαστηρίου) αποκλειστικά και μόνο με το ένδικο βοήθημα της judicial review, που είναι ειδική ένδικη προσφυγή για τον έλεγχο της νομιμότητας της δράσης της διοίκησης.

19 Το σύστημα αυτό δημιουργεί πολλές δυσχέρειες λόγω του μη συντονισμού των διαδικασιών και των προθεσμιών εντός των οποίων πρέπει να ληφθούν οι εν λόγω αποφάσεις και να ασκηθούν τα σχετικά ένδικα βοηθήματα. Επομένως, οι αιτούντες διεθνή προστασία για τους οποίους εκδόθηκε απόφαση μεταφοράς, όπως ο προσφεύγων της κύριας δίκης, μπορούν να ζητήσουν –κατόπιν απόρριψης από το International Protection Appeals Tribunal (δικαστήριο εκδίκασης προσφυγών στον τομέα της διεθνούς προστασίας) της προσφυγής που άσκησαν κατά της αποφάσεως μεταφοράς– την εφαρμογή της ρήτρας διακριτικής ευχέρειας που προβλέπεται στο άρθρο 17, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ.

20 Δεύτερον, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται ως προς το ανασταλτικό αποτέλεσμα που μπορεί να έχει επί της αποφάσεως μεταφοράς προσφυγή που ασκείται κατά αποφάσεως του Υπουργού με την οποία ο τελευταίος αρνείται να ασκήσει τη διακριτική ευχέρεια που του αναγνωρίζει το άρθρο 17, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ, ιδίως όταν κατά της αποφάσεως μεταφοράς έχει ήδη ασκηθεί ένδικο βοήθημα βάσει του άρθρου 27 του εν λόγω κανονισμού. Συναφώς, παραπέμπει στην απόφαση της 23ης Ιανουαρίου 2019, M.A. κ.λπ. (C-661/17, στο εξής:

απόφαση M.A. κ.λπ., EU:C:2019:53), και διευκρινίζει ότι, με την απόφαση αυτή, το Δικαστήριο δεν φαίνεται να έχει αποφανθεί επί του ζητήματος αν οι διατάξεις του άρθρου 27 του εν λόγω κανονισμού σχετικά με το ανασταλτικό αποτέλεσμα έχουν εφαρμογή στην περίπτωση άσκησης προσφυγής κατά αποφάσεως η οποία ελήφθη βάσει του άρθρου 17 του ίδιου κανονισμού.

21 Υπό τις συνθήκες αυτές, το High Court (ανώτερο δικαστήριο) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Περιλαμβάνει το δικαίωμα άσκησης πραγματικής προσφυγής, με τη μορφή ένδικου [βοηθήματος] ή [αίτησης] επανεξέτασης, τόσο για τα πραγματικά όσο και για τα νομικά στοιχεία, κατά "απόφασης μεταφοράς" δυνάμει του άρθρου 27, παράγραφος 1, του κανονισμού [Δουβλίνο ΙΙΙ] το δικαίωμα τέτοιας πραγματικής προσφυγής κατά απόφασης ληφθείσας από το κράτος μέλος δυνάμει του άρθρου 17, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ σχετικά με την άσκηση της διακριτικής ευχέρειας του άρθρου 17, παράγραφος 1, όσον αφορά την εξέταση της αίτησης διεθνούς προστασίας που έχει κατατεθεί από υπήκοο τρίτης χώρας ή από απάτριδα, ακόμη και αν δεν είναι υπεύθυνο για την εξέταση δυνάμει των κριτηρίων που ορίζονται στον κανονισμό Δουβλίνο ΙΙΙ;

2) Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στο πρώτο ερώτημα:
α) προκύπτει ότι το κράτος μέλος που υποβάλει το αίτημα εμποδίζεται να εκτελέσει απόφαση μεταφοράς έως ότου ληφθεί απόφαση επί του αιτήματος του αιτούντος για την άσκηση διακριτικής ευχέρειας δυνάμει του άρθρου 17, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ;
β) περιλαμβάνεται στα οριζόμενα από το άρθρο 27, παράγραφος 3, [του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ] το οποίο επιβάλλει στα κράτη μέλη να προβλέπουν στο εθνικό τους δίκαιο μία εκ των τριών μορφών αναστολής για τους σκοπούς ένδικων [βοηθημάτων] κατά αποφάσεων μεταφοράς ή επανεξετάσεων των αποφάσεων αυτών, η προσβολή απόφασης δυνάμει του άρθρου 17, παράγραφος 1, [του εν λόγω κανονισμού] με την οποία τα κράτη μέλη αρνούνται να ασκήσουν τη δυνατότητα ανάληψης της ευθύνης για αίτηση διεθνούς προστασίας […];
γ) όταν από καμία συγκεκριμένη εθνική διάταξη δεν προβλέπεται μία εκ των τριών μορφών αναστολής του άρθρου 27, παράγραφος 3, [του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ] υποχρεούνται τα εθνικά δικαστήρια, σε περίπτωση προσβολής απορριπτικής απόφασης [εκδοθείσας δυνάμει του άρθρου 17, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού], να χορηγήσουν ανασταλτικό αποτέλεσμα με μία από τις τρεις αυτές μορφές και, εφόσον ναι, με ποια από τις μορφές αυτές;
δ) έχουν όλα τα ένδικα βοηθήματα με ανασταλτικό αποτέλεσμα του άρθρου 27, παράγραφος 3, [του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ] την έννοια ότι συνεπάγονται αναστολή της προθεσμίας εκτέλεσης απόφασης μεταφοράς δυνάμει του άρθρου 29, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ;

3) Σε περίπτωση αρνητικής απάντησης στο πρώτο ερώτημα:
α) πρέπει να γίνει δεκτό ότι το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής δυνάμει του άρθρου 47 του [Χάρτη] απαγορεύει στο κράτος που υποβάλει το αίτημα να εκτελέσει απόφαση μεταφοράς έως ότου ληφθεί απόφαση επί του αιτήματος του αιτούντος για την άσκηση διακριτικής ευχέρειας δυνάμει του άρθρου 17, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ;

β) πρέπει να γίνει δεκτό ότι το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής δυνάμει του άρθρου 47 του [Χάρτη] απαγορεύει στο κράτος που υποβάλει το αίτημα να εκτελέσει απόφαση μεταφοράς εν αναμονή της έκδοσης απόφασης επί ενδίκου [βοηθήματος (judicial review)] ασκηθέντος βάσει των διατάξεων του εθνικού δικαίου κατά απορριπτικής απόφασης [εκδοθείσας δυνάμει του άρθρου 17, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ];

γ) επικουρικώς, έχει το ένδικο [βοήθημα (judicial review)] το οποίο ασκήθηκε βάσει των διατάξεων του εθνικού δικαίου κατά απορριπτικής απόφασης [εκδοθείσας δυνάμει του άρθρου 17, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ] ως αποτέλεσμα την αναστολή της προθεσμίας εκτέλεσης απόφασης μεταφοράς δυνάμει του άρθρου 29, παράγραφος 1, του [εν λόγω κανονισμού] ή παράγει άλλο ανασταλτικό αποτέλεσμα επί της απόφασης μεταφοράς;»

Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

22 Το αιτούν δικαστήριο ζήτησε να εκδικαστεί η υπόθεση με την επείγουσα προδικαστική διαδικασία η οποία προβλέπεται στο άρθρο 23α του Οργανισμού του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στο άρθρο 107 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου.

23 Στις 21 Ιουνίου 2022 το δεύτερο τμήμα του Δικαστηρίου αποφάσισε, κατόπιν προτάσεως του εισηγητή δικαστή και αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να μην κάνει δεκτό το ως άνω αίτημα.

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος

24 Με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 27, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ έχει την έννοια ότι επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να προβλέπουν πραγματική προσφυγή κατά αποφάσεως η οποία εκδόθηκε δυνάμει της ρήτρας διακριτικής ευχέρειας του άρθρου 17, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού.

25 Συναφώς, το άρθρο 27, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ ορίζει ότι το πρόσωπο για το οποίο εκδόθηκε απόφαση μεταφοράς έχει το δικαίωμα άσκησης πραγματικής προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου κατά της απόφασης αυτής, με τη μορφή ένδικου βοηθήματος ή αίτησης επανεξέτασης, τόσο για τα πραγματικά όσο και για τα νομικά στοιχεία.

26 Το περιεχόμενο της ως άνω προσφυγής διευκρινίζεται στην αιτιολογική σκέψη 19 του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ, όπου αναφέρεται ότι, προς εξασφάλιση της τήρησης του διεθνούς δικαίου, η πραγματική προσφυγή που καθιερώνει ο κανονισμός αυτός κατά των αποφάσεων μεταφοράς πρέπει να καλύπτει την εξέταση, αφενός, της εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού και, αφετέρου, της νομικής και πραγματικής κατάστασης στο κράτος μέλος προς το οποίο μεταφέρεται ο αιτών (απόφαση της 2ας Απριλίου 2019, H. και R., C-582/17 και C-583/17, EU:C:2019:280, σκέψη 39 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

27 Το Δικαστήριο επισήμανε, στη σκέψη 75 της αποφάσεως M.A. κ.λπ., ότι το άρθρο 27, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ δεν προβλέπει ρητώς προσφυγή κατά αποφάσεως κράτους μέλους να μην κάνει χρήση της δυνατότητας που προβλέπεται στο άρθρο 17,

παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού και εν συνεχεία έκρινε, στο σημείο 4 του διατακτικού της αποφάσεως αυτής, ότι το άρθρο 27, παράγραφος 1, του κανονισμού δεν επιβάλλει στα κράτη μέλη να προβλέπουν τέτοια προσφυγή κατά της αποφάσεως να μη γίνει χρήση της δυνατότητας που παρέχει το άρθρο 17, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού, με την επιφύλαξη ότι η απόφαση αυτή μπορεί να προσβληθεί στο πλαίσιο προσφυγής κατά της αποφάσεως μεταφοράς.

28 Εν προκειμένω, ο ΑΗΥ υποστηρίζει, εντούτοις, τόσο ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου όσο και με τις γραπτές παρατηρήσεις του ενώπιον του Δικαστηρίου, ότι το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής κατά αποφάσεως μεταφοράς, το οποίο προβλέπεται στο άρθρο 27, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ, πρέπει να περιλαμβάνει και το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής κατά αποφάσεως που εκδίδεται δυνάμει του άρθρου 17, παράγραφος 1, του ίδιου κανονισμού, για τον λόγο ότι το Δικαστήριο, στη σκέψη 64 της αποφάσεως M.A. κ.λπ., έκρινε επίσης ότι η εξουσία εκτιμήσεως που παρέχει στα κράτη μέλη το εν λόγω άρθρο 17, παράγραφος 1, αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα των προβλεπόμενων από τον εν λόγω κανονισμό μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αιτήσεως διεθνούς προστασίας.

29 Οι διατάξεις του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ δεν επιδέχονται τέτοιου είδους ερμηνεία.

30 Είναι βεβαίως αληθές ότι το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι η προβλεπόμενη στο άρθρο 27, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ προσφυγή δεν επιδέχεται στενή ερμηνεία (πρβλ. απόφαση της 7ης Ιουνίου 2016, Ghezelbash, C-63/15, EU:C:2016:409, σκέψη 53).

31 Συνακόλουθα, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι, υπό το πρίσμα ιδίως της γενικής εξέλιξης του συστήματος προσδιορισμού του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας που υποβλήθηκε σε ένα από τα κράτη μέλη, κατόπιν της έκδοσης του κανονισμού Δουβλίνου ΙΙΙ, καθώς και των σκοπών που ο κανονισμός αυτός επιδιώκει, το άρθρο 27, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού έχει την έννοια ότι η προβλεπόμενη σε αυτό προσφυγή κατά απόφασης μεταφοράς θα πρέπει να μπορεί να αφορά τόσο την τήρηση των κανόνων σχετικά με την ευθύνη για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας όσο και τις διαδικαστικές εγγυήσεις τις οποίες προβλέπει ο κανονισμός αυτός (απόφαση της 2ας Απριλίου 2019, H. και R., C-582/17 και C-583/17, EU:C:2019:280, σκέψη 40 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

32 Εντούτοις, μολονότι το άρθρο 17, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ πρέπει να θεωρηθεί ότι αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα των προβλεπόμενων από τον κανονισμό αυτό μηχανισμών προσδιορισμού του υπεύθυνου για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας κράτους μέλους, η συγκεκριμένη διάταξη δεν μπορεί, ως εκ της φύσεώς της, να εξομοιωθεί με τα λοιπά κριτήρια που προβλέπει ο εν λόγω κανονισμός για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας.

33 Πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ, αίτηση διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται από υπήκοο τρίτης χώρας ή από απάτριδα στο έδαφος οποιουδήποτε από τα κράτη μέλη εξετάζεται, κατ' αρχήν, μόνον από το κράτος μέλος το οποίο ορίζεται ως υπεύθυνο σύμφωνα με τα κριτήρια που αναφέρονται στο κεφάλαιο ΙΙΙ του εν λόγω κανονισμού.

34 Το σύστημα προσδιορισμού του υπεύθυνου κράτους μέλους που διαμόρφωσε ο νομοθέτης της Ένωσης, στο οποίο εντάσσεται ο ανωτέρω κανονισμός, σκοπό έχει ιδίως, όπως συνάγεται από τις αιτιολογικές σκέψεις 4 και 5 του κανονισμού, να καθιστά εφικτό τον ταχύ προσδιορισμό του

υπεύθυνου κράτους μέλους, προκειμένου να κατοχυρώνεται η πραγματική πρόσβαση στις διαδικασίες χορήγησης διεθνούς προστασίας και να μη διακυβεύεται ο στόχος της ταχύτητας κατά την εξέταση των αιτήσεων διεθνούς προστασίας.

35 Στο πλαίσιο αυτό, το κράτος μέλος στο οποίο υποβλήθηκε αίτηση διεθνούς προστασίας οφείλει να ακολουθεί τις διαδικασίες που προβλέπονται στο κεφάλαιο VI του κανονισμού Δουβλίνο III για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση της αίτησης, να ζητεί από το εν λόγω κράτος μέλος την αναδοχή του ενδιαφερόμενου προσώπου και, αφού το αίτημα αναδοχής γίνει δεκτό, να μεταφέρει το πρόσωπο αυτό στο συγκεκριμένο κράτος μέλος.

36 Ωστόσο, κατά παρέκκλιση από το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο III, το άρθρο 17, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού προβλέπει ότι κάθε κράτος μέλος δύναται να αποφασίζει να εξετάζει αίτηση διεθνούς προστασίας που έχει κατατεθεί από υπήκοο τρίτης χώρας ή από απάτριδα, ακόμη και αν δεν είναι υπεύθυνο για την εξέταση δυνάμει των σχετικών κριτηρίων.

37 Σκοπός της συγκεκριμένης διάταξης είναι η διαφύλαξη των προνομιών των κρατών μελών κατά την άσκηση του δικαιώματος χορήγησης διεθνούς προστασίας (απόφαση της 5ης Ιουλίου 2018, X, C-213/17, EU:C:2018:538, σκέψη 61 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

38 Εξάλλου, όπως σαφώς προκύπτει από το γράμμα του άρθρου 17, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο III, η διάταξη αυτή είναι προαιρετικής φύσεως, καθόσον αφήνει στη διακριτική ευχέρεια κάθε κράτους μέλους την απόφαση να προβεί στην εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας που του υποβάλλεται, ακόμη και αν δεν είναι υπεύθυνο για την εξέταση αυτή βάσει των οριζόμενων από τον κανονισμό κριτηρίων για τον προσδιορισμό του υπεύθυνου κράτους μέλους. Η άσκηση της ευχέρειας αυτής δεν υπόκειται μάλιστα σε καμία ιδιαίτερη προϋπόθεση. Σκοπός της εν λόγω ευχέρειας είναι να παρέχεται σε κάθε κράτος μέλος η δυνατότητα να αποφασίζει, ασκώντας τα κυριαρχικά του δικαιώματα, σε συνάρτηση με πολιτικά, ανθρωπιστικά ή πρακτικά κριτήρια, να δεχθεί να εξετάσει αίτηση διεθνούς προστασίας, ακόμη και αν δεν είναι υπεύθυνο κατ' εφαρμογήν των κριτηρίων του εν λόγω κανονισμού [απόφαση της 30ής Νοεμβρίου 2023, Ministero dell'Interno κ.λπ. (Κοινό φυλλάδιο – Έμμεση επαναπροώθηση), C-228/21, C-254/21, C-297/21, C-315/21 και C-328/21, EU:C:2023:934, σκέψη 146 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

39 Ως προς την έκταση της εξουσίας εκτιμήσεως που παρέχεται στα κράτη μέλη, στο οικείο κράτος μέλος εναπόκειται να καθορίσει τις περιστάσεις υπό τις οποίες προτίθεται να κάνει χρήση της δυνατότητας που παρέχει η ρήτρα διακριτικής ευχέρειας που προβλέπεται στο άρθρο 17, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο III και να δεχθεί να εξετάσει το ίδιο μια αίτηση διεθνούς προστασίας για την οποία δεν είναι υπεύθυνο βάσει των κριτηρίων του κανονισμού αυτού [απόφαση της 30ής Νοεμβρίου 2023, Ministero dell'Interno κ.λπ. (Κοινό φυλλάδιο – Έμμεση επαναπροώθηση), C-228/21, C-254/21, C-297/21, C-315/21 και C-328/21, EU:C:2023:934, σκέψη 147 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

40 Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο έχει επανειλημμένως κρίνει ότι καμία περίσταση, ακόμη και αν άπτεται των θεμελιωδών δικαιωμάτων, δεν μπορεί να υποχρεώσει ένα κράτος μέλος να κάνει χρήση της ως άνω ρήτρας και να εξετάσει το ίδιο μια αίτηση για την οποία δεν είναι υπεύθυνο (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 14ης Νοεμβρίου 2013, Puid, C-4/11, EU:C:2013:740, σκέψη 37, και αποφάσεις της 16ης Φεβρουαρίου 2017, C. K. κ.λπ., C-578/16 PPU, EU:C:2017:127, σκέψη 97, και M.A. κ.λπ., σκέψεις 61 και 72).

41 Βεβαίως, όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 31 της παρούσας αποφάσεως, το Δικαστήριο έχει επανειλημμένως κρίνει ότι το άρθρο 27, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ έχει την έννοια ότι η προβλεπόμενη σε αυτό προσφυγή κατά απόφασης μεταφοράς θα πρέπει να δύναται να αφορά τόσο την τήρηση των κανόνων σχετικά με την ευθύνη για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας όσο και τις διαδικαστικές εγγυήσεις τις οποίες προβλέπει ο εν λόγω κανονισμός. Εντούτοις, όπως υπογράμμισε ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 62 και 63 των προτάσεών του, η νομολογία αυτή, η οποία απορρέει, μεταξύ άλλων, από τις αποφάσεις της 7ης Ιουνίου 2016, Ghezelbash (C-63/15, EU:C:2016:409), της 7ης Ιουνίου 2016, Karim (C-155/15, EU:C:2016:410), και της 26ης Ιουλίου 2017, Mengesteab (C-670/16, EU:C:2017:587), στηρίζεται στην παραδοχή ότι καθεμία από τις επίμαχες στις αποφάσεις αυτές διατάξεις του κανονισμού εμπίπτει στο πλαίσιο εντός του οποίου πρέπει να διεξαχθεί η διαδικασία προσδιορισμού του υπεύθυνου κράτους μέλους. Οι εν λόγω διατάξεις, όπως, για παράδειγμα, το άρθρο 19, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, ή το άρθρο 21, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού, προβλέπουν πράγματι κανόνες τους οποίους το οικείο κράτος μέλος υποχρεούται να εφαρμόσει δυνάμει του κανονισμού αυτού και οι οποίοι, κατά συνέπεια, παρέχουν στον αιτούντα διεθνή προστασία δικαίωμα να απαιτήσει από το εν λόγω κράτος μέλος να τηρήσει τις σχετικές υποχρεώσεις του.

42 Όπως, όμως, προκύπτει από την αιτιολογική του σκέψη 17, ο κανονισμός Δουβλίνο ΙΙΙ καθορίζει, με τις διατάξεις του κεφαλαίου ΙΙΙ, τα «δεσμευτικά κριτήρια» για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας, παρέχοντας συγχρόνως στα κράτη μέλη, στο άρθρο 17 του κανονισμού που περιλαμβάνεται στο κεφάλαιο IV, τη δυνατότητα να παρεκκλίνουν από τα κριτήρια ευθύνης και να εξετάζουν αιτήσεις διεθνούς προστασίας που υποβάλλονται στο έδαφός τους ή στο έδαφος άλλου κράτους μέλους, ακόμη και αν η εξέταση αυτή δεν εμπίπτει στην ευθύνη τους σύμφωνα με τα εν λόγω δεσμευτικά κριτήρια. Κατά συνέπεια, η απόφαση κράτους να ασκήσει ή όχι την εξουσία που προβλέπεται στο άρθρο 17, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ και να εξετάσει ή όχι αίτηση διεθνούς προστασίας αποτελεί απόφαση η οποία λαμβάνεται κατά διακριτική ευχέρεια και όχι βάσει των δεσμευτικών κριτηρίων που υποχρεούται να εφαρμόζει το οικείο κράτος μέλος δυνάμει του εν λόγω κανονισμού.

43 Επομένως, απόφαση εκδοθείσα βάσει του άρθρου 17, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ δεν μπορεί να εξομοιωθεί με απόφαση μεταφοράς, κατά την έννοια του άρθρου 27, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού, και, ως εκ τούτου, η τελευταία αυτή διάταξη δεν επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να προβλέπουν πραγματική προσφυγή κατά τέτοιας αποφάσεως, εκδοθείσας κατά διακριτική ευχέρεια.

44 Η ερμηνεία αυτή δεν αναιρείται από το ότι, στην απόφαση M.A. κ.λπ., το Δικαστήριο έκρινε ότι το γεγονός ότι το άρθρο 27, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ δεν επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να προβλέπουν τέτοια προσφυγή δεν εμποδίζει το ενδιαφερόμενο πρόσωπο να προσβάλει μια τέτοια κατά διακριτική ευχέρεια ληφθείσα απόφαση στο πλαίσιο προσφυγής που ασκεί κατά της αποφάσεως μεταφοράς που εκδόθηκε σε βάρος του.

45 Πράγματι, ουδόλως προκύπτει από την ανωτέρω διαπίστωση ότι η δυνατότητα προσβολής μιας τέτοιας απορριπτικής αποφάσεως όσον αφορά τη χρήση της ρήτρας διακριτικής ευχέρειας, στο πλαίσιο άσκησης προσφυγής κατά της αποφάσεως μεταφοράς, θεμελιώνεται στο δίκαιο της Ένωσης.

46 Αντιθέτως, δεδομένου ότι το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι το άρθρο 27, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ δεν απαιτεί από τα κράτη μέλη να προβλέπουν ειδικό ένδικο βοήθημα κατά της απορριπτικής αποφάσεως επί αιτήσεως για άσκηση της διακριτικής ευχέρειας που

προβλέπεται στο άρθρο 17, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού, η δυνατότητα προσβολής της αποφάσεως αυτής στο πλαίσιο προσφυγής κατά της αποφάσεως μεταφοράς δεν μπορεί να στηρίζεται παρά μόνον στο εθνικό δίκαιο.

47 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των ανωτέρω σκέψεων, στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 27, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ έχει την έννοια ότι δεν επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να προβλέπουν πραγματική προσφυγή κατά αποφάσεως η οποία εκδόθηκε δυνάμει της ρήτρας διακριτικής ευχέρειας του άρθρου 17, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού.

Επί του δευτέρου προδικαστικού ερωτήματος

48 Το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα υποβλήθηκε για την περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα. Κατόπιν της απαντήσεως που δόθηκε στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα, παρέλκει η απάντηση στο δεύτερο ερώτημα.

Επί του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος

49 Με το τρίτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί, σε περίπτωση που η απάντηση στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα είναι αρνητική, αν το άρθρο 47 του Χάρτη έχει την έννοια ότι αποκλείει την εκ μέρους κράτους μέλους εκτέλεση αποφάσεως μεταφοράς έως ότου εκδοθεί απόφαση επί της αιτήσεως με την οποία ζητείται να ασκήσει το εν λόγω κράτος μέλος τη διακριτική ευχέρεια που του παρέχει το άρθρο 17, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ ή επί ειδικής, ασκηθείσας δυνάμει των διατάξεων του εθνικού δικαίου, ένδικης προσφυγής κατά αποφάσεως εκδοθείσας επί τέτοιας αιτήσεως. Επικουρικώς, ζητεί να διευκρινιστεί αν το άρθρο 29, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού έχει την έννοια ότι αφετηρία της προβλεπόμενης στη διάταξη αυτή εξάμηνης προθεσμίας για την πραγματοποίηση της μεταφοράς του αιτούντος διεθνή προστασία είναι η ημερομηνία αποδοχής από άλλο κράτος μέλος του αιτήματος περί αναδοχής ή εκ νέου ανάληψης του ενδιαφερομένου ή η ημερομηνία έκδοσης οριστικής αποφάσεως επί ενδίκου βοηθήματος κατά αποφάσεως μεταφοράς ή αίτησης επανεξέτασης τέτοιας αποφάσεως, εφόσον σύμφωνα με το άρθρο 27, παράγραφος 3, του εν λόγω κανονισμού υπάρχει ανασταλτικό αποτέλεσμα, και όχι η ημερομηνία έκδοσης της οριστικής αποφάσεως επί ενδίκου βοηθήματος ασκηθέντος κατά της αποφάσεως που έλαβε το αιτούν κράτος μέλος, μετά την έκδοση της αποφάσεως μεταφοράς, να μην κάνει χρήση της ρήτρας διακριτικής ευχέρειας που προβλέπεται στο άρθρο 17, παράγραφος 1, του ίδιου κανονισμού για την εξέταση της αίτησης διεθνούς προστασίας.

50 Όσον αφορά, πρώτον, τα σχετικά με το άρθρο 47 του Χάρτη ερωτήματα του αιτούντος δικαστηρίου, με αυτά ζητείται να διευκρινιστεί αν η εν λόγω διάταξη επιβάλλει την υποχρέωση αναστολής της εκτελέσεως της αποφάσεως μεταφοράς σε περίπτωση που ο αιτών διεθνή προστασία ζητήσει να εφαρμοστεί η προβλεπόμενη στο άρθρο 17, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ ρήτρα διακριτικής ευχέρειας ή ασκήσει ένδικο βοήθημα κατά της απαντήσεως επί τέτοιας αιτήσεως.

51 Συναφώς, διαπιστώνεται ότι, εφόσον, όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 32 της παρούσας αποφάσεως, το άρθρο 17, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ πρέπει να θεωρηθεί ως αναπόσπαστο τμήμα των προβλεπόμενων στον εν λόγω κανονισμό μηχανισμών προσδιορισμού του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας, η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης κατάσταση, καθόσον αφορά την άσκηση της διακριτικής

ευχέρειας που παρέχει η εν λόγω διάταξη στα κράτη μέλη, συνεπάγεται «εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης», κατά την έννοια του άρθρου 51, παράγραφος 1, του Χάρτη με αποτέλεσμα ο Χάρτης, γενικώς, να έχει εφαρμογή στην περίπτωση αυτή (πρβλ. απόφαση της 19ης Νοεμβρίου 2019, TSN και AKT, C-609/17 και C-610/17, EU:C:2019:981, σκέψη 50 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

52 Εντούτοις, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, το άρθρο 47 του Χάρτη τυγχάνει εφαρμογής μόνον εφόσον το πρόσωπο που επικαλείται τη συγκεκριμένη διάταξη προβάλλει δικαιώματα ή ελευθερίες που διασφαλίζονται από το δίκαιο της Ένωσης ή εφόσον το πρόσωπο αυτό υπόκειται σε ποινική δίωξη που συνιστά εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης [απόφαση της 22ας Φεβρουαρίου 2022, RS (Αποτέλεσμα των αποφάσεων συνταγματικού δικαστηρίου), C-430/21, EU:C:2022:99, σκέψη 34 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

53 Από την απάντηση που δόθηκε στο πρώτο ερώτημα προκύπτει ότι τα κράτη μέλη δεν μπορούν να υποχρεωθούν να κάνουν χρήση της ρήτρας διακριτικής ευχέρειας του άρθρου 17, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ.

54 Ελλείψει τέτοιας υποχρέωσης, ο αιτών διεθνή προστασία δεν έχει κανένα διασφαλιζόμενο από το δίκαιο της Ένωσης δικαίωμα να απαιτήσει να κάνει το κράτος μέλος χρήση της συγκεκριμένης ρήτρας και της διακριτικής ευχέρειας που η εν λόγω ρήτρα παρέχει σε αυτό.

55 Δεδομένου ότι η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης κατάσταση δεν αφορά περίπτωση κατά την οποία το πρόσωπο που επικαλείται το άρθρο 47 του Χάρτη προβάλλει δικαιώματα ή ελευθερίες που διασφαλίζονται από το δίκαιο της Ένωσης ούτε άλλωστε, προφανώς, περίπτωση κατά την οποία το εν λόγω πρόσωπο υπόκειται σε ποινική δίωξη που συνιστά εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης, από τη νομολογία που υπομνήσθηκε στη σκέψη 52 της παρούσας αποφάσεως προκύπτει ότι το άρθρο 47 δεν έχει εφαρμογή σε περίπτωση όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης. Κατά συνέπεια, το άρθρο 47 του Χάρτη δεν αποκλείει την εκ μέρους κράτους μέλους εκτέλεση αποφάσεως μεταφοράς πριν από την έκδοση αποφάσεως επί αιτήσεως που υποβλήθηκε δυνάμει του άρθρου 17, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ ή επί ενδίκου βοηθήματος που ασκήθηκε κατά της απαντήσεως που δόθηκε σε τέτοια αίτηση.

56 Όσον αφορά, δεύτερον, τα επικουρικώς υποβληθέντα ερωτήματα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί με αυτά να διευκρινιστεί αν το άρθρο 29, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ έχει την έννοια ότι αφετηρία της προβλεπόμενης στη διάταξη αυτή εξάμηνης προθεσμίας είναι η ημερομηνία έκδοσης οριστικής αποφάσεως επί ενδίκου βοηθήματος που ασκήθηκε κατά της αποφάσεως που έλαβε το αιτούν κράτος μέλος, μετά την έκδοση της αποφάσεως μεταφοράς, να μην κάνει χρήση της ρήτρας διακριτικής ευχέρειας που προβλέπεται στο άρθρο 17, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού όσον αφορά την εξέταση της αιτήσεως διεθνούς προστασίας.

57 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το γράμμα του άρθρου 29, παράγραφος 1, χαρακτηρίζεται συναφώς από σαφήνεια και ακρίβεια.

58 Πράγματι, η διάταξη αυτή προβλέπει ότι αφετηρία της προθεσμίας των έξι μηνών είναι η ημερομηνία αποδοχής από άλλο κράτος μέλος του αιτήματος αναδοχής ή εκ νέου αναλήψεως του ενδιαφερομένου ή η έκδοση οριστικής αποφάσεως επί ενδίκου βοηθήματος ή αιτήσεως επανεξετάσεως εφόσον σύμφωνα με το άρθρο 27, παράγραφος 3, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ υπάρχει ανασταλτικό αποτέλεσμα.

59 Δεδομένου ότι η εν λόγω διάταξη δεν προβλέπει ότι αφετηρία της προθεσμίας αυτής είναι η ημερομηνία έκδοσης της οριστικής αποφάσεως επί ενδίκου βοηθήματος που ασκήθηκε κατά της αποφάσεως που έλαβε το αιτούν κράτος μέλος, μετά την έκδοση της αποφάσεως μεταφοράς, να μην κάνει χρήση της ρήτρας διακριτικής ευχέρειας του άρθρου 17, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού για την εξέταση της αιτήσεως διεθνούς προστασίας, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι το ένδικο αυτό βοήθημα έχει ως αποτέλεσμα την αναστολή της προβλεπόμενης στο άρθρο 29, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού προθεσμίας εκτελέσεως της αποφάσεως μεταφοράς ή ότι παράγει άλλο ανασταλτικό αποτέλεσμα όσον αφορά την απόφαση μεταφοράς.

60 Επομένως, αφετηρία της προθεσμίας των έξι μηνών για την πραγματοποίηση της μεταφοράς του αιτούντος διεθνή προστασία, σε μια περίπτωση όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης, είναι η ημερομηνία απόρριψης του ένδικου βοηθήματος που ασκήθηκε κατά της αποφάσεως περί μεταφοράς του ενδιαφερομένου και όχι η ημερομηνία έκδοσης της οριστικής αποφάσεως επί ενδίκου βοηθήματος που ασκήθηκε κατά της αποφάσεως που έλαβε το αιτούν κράτος μέλος, μετά την έκδοση της αποφάσεως μεταφοράς, να μην κάνει χρήση της ρήτρας διακριτικής ευχέρειας του άρθρου 17, παράγραφος 1, του ίδιου κανονισμού για την εξέταση της αιτήσεως διεθνούς προστασίας.

61 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των ανωτέρω σκέψεων, στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η ακόλουθη απάντηση:

– Το άρθρο 47 του Χάρτη έχει την έννοια ότι δεν έχει εφαρμογή στην περίπτωση αιτούντος διεθνή προστασία για τον οποίο έχει εκδοθεί απόφαση μεταφοράς και ο οποίος ζήτησε από το εκδόν την απόφαση κράτος μέλος να ασκήσει τη διακριτική ευχέρειά του δυνάμει του άρθρου 17, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ ή άσκησε ένδικο βοήθημα κατά της απαντήσεως που έλαβε επί της εν λόγω αιτήσεώς του και, ως εκ τούτου, η διάταξη αυτή του Χάρτη δεν αποκλείει, κατά μείζονα λόγο, την εκ μέρους του κράτους μέλους εκτέλεση, υπό τις συνθήκες αυτές, της αποφάσεως μεταφοράς πριν από την έκδοση αποφάσεως επί της εν λόγω αιτήσεως ή επί ενδίκου βοηθήματος που ασκήθηκε κατά της απαντήσεως που δόθηκε επί τέτοιας αιτήσεως.

– Το άρθρο 29, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ έχει την έννοια ότι αφετηρία της προβλεπόμενης στη διάταξη αυτή εξάμηνης προθεσμίας για την πραγματοποίηση της μεταφοράς του αιτούντος διεθνή προστασία είναι η ημερομηνία αποδοχής από άλλο κράτος μέλος του αιτήματος περί αναδοχής ή εκ νέου ανάληψης του ενδιαφερομένου ή η ημερομηνία έκδοσης οριστικής αποφάσεως επί ενδίκου βοηθήματος ή αίτησης επανεξετάσεως που ασκήθηκε κατά αποφάσεως μεταφοράς, εφόσον σύμφωνα με το άρθρο 27, παράγραφος 3, του κανονισμού υπάρχει ανασταλτικό αποτέλεσμα, και όχι η ημερομηνία έκδοσης της οριστικής αποφάσεως επί ενδίκου βοηθήματος ασκηθέντος κατά της αποφάσεως που έλαβε το αιτούν κράτος μέλος, μετά την έκδοση της αποφάσεως μεταφοράς, να μην κάνει χρήση της ρήτρας διακριτικής ευχέρειας που προβλέπεται στο άρθρο 17, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού όσον αφορά την εξέταση της αιτήσεως διεθνούς προστασίας.

Επί των δικαστικών εξόδων

62 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (δεύτερο τμήμα) αποφαίνεται:

1) Το άρθρο 27, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΕ) 604/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας ή από απάτριδα,

έχει την έννοια ότι:

δεν επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να προβλέπουν πραγματική προσφυγή κατά αποφάσεως η οποία εκδόθηκε δυνάμει της ρήτρας διακριτικής ευχέρειας του άρθρου 17, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού.

2) – Το άρθρο 47 του Χάρτη του Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης

έχει την έννοια ότι:

δεν έχει εφαρμογή στην περίπτωση αιτούντος διεθνή προστασία για τον οποίο έχει εκδοθεί απόφαση μεταφοράς και ο οποίος ζήτησε από το εκδόν την απόφαση κράτος μέλος να ασκήσει τη διακριτική ευχέρειά του δυνάμει του άρθρου 17, παράγραφος 1, του κανονισμού Δουβλίνο ΙΙΙ ή άσκησε ένδικο βοήθημα κατά της απαντήσεως που έλαβε επί της εν λόγω αιτήσεώς του και, ως εκ τούτου, η διάταξη αυτή του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων δεν αποκλείει, κατά μείζονα λόγο, την εκ μέρους του κράτους μέλους εκτέλεση, υπό τις συνθήκες αυτές, της αποφάσεως μεταφοράς πριν από την έκδοση αποφάσεως επί της εν λόγω αιτήσεως ή επί ενδίκου βοηθήματος που ασκήθηκε κατά της απαντήσεως που δόθηκε επί τέτοιας αιτήσεως.

– Το άρθρο 29, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 604/2013

έχει την έννοια ότι:

αφετηρία της προβλεπόμενης στη διάταξη αυτή εξάμηνης προθεσμίας για την πραγματοποίηση της μεταφοράς του αιτούντος διεθνή προστασία είναι η ημερομηνία αποδοχής από άλλο κράτος μέλος του αιτήματος περί αναδοχής ή εκ νέου ανάληψης του ενδιαφερομένου ή η ημερομηνία έκδοσης οριστικής αποφάσεως επί ενδίκου βοηθήματος ή αίτησης επανεξετάσεως που ασκήθηκε κατά αποφάσεως μεταφοράς, εφόσον σύμφωνα με το άρθρο 27, παράγραφος 3, του κανονισμού υπάρχει ανασταλτικό αποτέλεσμα, και όχι η ημερομηνία έκδοσης της οριστικής αποφάσεως επί ενδίκου βοηθήματος ασκηθέντος κατά της αποφάσεως που έλαβε το αιτούν κράτος μέλος, μετά την έκδοση της αποφάσεως μεταφοράς, να μην κάνει χρήση της ρήτρας διακριτικής ευχέρειας που προβλέπεται στο άρθρο 17, παράγραφος 1, του εν λόγω κανονισμού όσον αφορά την εξέταση της αιτήσεως διεθνούς προστασίας.

(υπογραφές)